

Sygn. akt II KK 199/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 1 lipca 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Waldemar Płóciennik (przewodniczący)

SSN Paweł Wiliński

SSN Piotr Mirek (sprawozdawca)

Protokolant Klaudia Binienda

w sprawie K. L.

w przedmiocie wydania wyroku łącznego

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

w dniu 1 lipca 2021 r.,

kasacji, wniesionej przez Prokuratora Generalnego na korzyść

od wyroku łącznego Sądu Rejonowego w Ł.

z dnia 28 marca 2019 r., sygn. akt III K (...),

**uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi
Rejonowemu w Ł. do ponownego rozpoznania.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Ł., wyrokiem łącznym z dnia 28 marca 2019 r., sygn. akt III K (...), na podstawie art. 85 § 1, 2 i 3 k.k., art. 86 § 1 k.k. i art. 87 § 1 k.k., połączył wymierzone skazanemu K. L. kary:

1. karę 8 miesięcy ograniczenia wolności, orzeczoną wyrokiem Sądu Rejonowego w Ł. z dnia 2 lutego 2017 r., sygn. akt IV K 996/16,
 2. karę 6 miesięcy pozbawienia wolności, orzeczoną wyrokiem Sądu Rejonowego w S. z dnia 3 października 2017 r., sygn. akt IV K 529/17,
 3. karę 2 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności, orzeczoną wyrokiem Sądu Rejonowego w S. z dnia 1 sierpnia 2017 r., sygn. akt II K 142/17,
- wymierzając w ich miejsce karę łączną 2 lat i 10 miesięcy pozbawienia wolności.

Jednocześnie Sąd Rejonowy umorzył postępowanie w przedmiocie wydania wyroku łącznego w odniesieniu do kar orzeczonych: wyrokiem Sądu Rejonowego w T. z dnia 21 lipca 2014 r., sygn. akt VIII K 788/14; wyrokiem Sądu Rejonowego w W. z dnia 23 października 2014 r., sygn. akt IX K 527/14; wyrokiem Sądu Rejonowego w Ł. z dnia 26 września 2017 r., sygn. akt IV K 558/17; wyrokiem Sądu Rejonowego w J. z dnia 10 października 2017 r., sygn. akt II K 886/17; wyrokiem Sądu Rejonowego w Ł. z dnia 9 listopada 2017 r., sygn. akt IV KK 732/17; wyrokiem Sądu Rejonowego w Ł. z dnia 13 grudnia 2017 r., sygn. akt V K 998/17; wyrokiem Sądu Rejonowego w Ł. z dnia 3 kwietnia 2018 r., sygn. akt III K 6/18 oraz wyrokiem Sądu Rejonowego w Z. z dnia 17 stycznia 2019 r., sygn. akt II K 603/18.

Wyrok łączny nie został zaskarżony przez strony i uprawomocnił się w dniu 14 maja 2019 r.

Powyższy wyrok zaskarżony został w całości, na korzyść skazanego, kasacją Prokuratora Generalnego, który zarzucił rażące i mające wpływ na jego treść naruszenie przepisów prawa karnego materialnego, a to art. 85 § 3 i 3a k.k. w brzmieniu obowiązującym w okresie od 15 kwietnia 2016 r. do 23 czerwca 2020 r., polegające na wadliwej wykładni tych przepisów, dokonanej z pominięciem treści art. 57a § 1 k.k.w., prowadzącej do uznania, że wprowadzenie do wykonania kary ograniczenia wolności orzeczonej w sprawie IV K 996/16 Sądu Rejonowego w Ł. jest równoznaczne z rozpoczęciem odbywania przez skazanego K. L. tej kary, w sytuacji gdy skazany nie przystąpił do wykonywania wskazanej nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne, co skutkowało nieuzasadnionym przyjęciem, że zaistniała negatywna przesłanka określona w art. 85 § 3 i 3a k.k., w postaci popełnienia przez skazanego przestępstw w okresie po rozpoczęciu i przed zakończeniem wykonywania kary ograniczenia wolności, uniemożliwiająca

dokonanie połączenia podlegających łączeniu - w rozumieniu art. 85 § 2 k.k. - wymierzonych i podlegających wykonaniu w całości lub części kar (i/lub kar łącznych) orzeczonych w sprawach o sygnaturach: IV K 732/17 Sądu Rejonowego w Ł., V K 998/17 Sądu Rejonowego w Ł., III K 6/18 Sądu Rejonowego w Ł. oraz II K 603/18 Sądu Rejonowego w Z. z karą ograniczenia wolności orzeczoną w sprawie IV K 996/16 Sądu Rejonowego w Ł., które to uchybienie w konsekwencji doprowadziło do obrazy art. 85 § 2 k.k. w brzmieniu obowiązującym w okresie od 15 kwietnia 2016 r. do 23 czerwca 2020 r.

Mając na względzie powyższe skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w Ł. do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasację Prokuratora Generalnego uznać należało za oczywiście zasadną, a to pozwalało na uwzględnienie jej w całości na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

Zgodzić się trzeba ze skarżącym, że w realiach przedmiotowej sprawy doszło do naruszenia prawa, będącego podstawą podniesionego zarzutu.

Sąd pierwszej instancji odmawiając powiązania węzłem kary łącznej kar wymierzonych czterema wyrokami, wymienionymi w zarzucie kasacji, powołał się na wystąpienie negatywnej przesłanki orzekania kary łącznej z art. 85 § 3 i 3a k.k. w brzmieniu obowiązującym w okresie od 15 kwietnia 2016 r. do 23 czerwca 2020 r. Zdaniem Sądu Rejonowego wyroki te dotyczyły bowiem czynów, popełnionych przez skazanego po wydaniu wyroku Sądu Rejonowego w Ł. z dnia 2 lutego 2017 r., sygn. akt IV K 996/16, gdy kara ograniczenia wolności orzeczona tym wyrokiem była już odbywana.

Słusznie wskazuje skarżący, że stanowisko Sądu Rejonowego nie jest trafne.

Żeby stwierdzić, czy w konkretnym przypadku zachodziła przedmiotowa przesłanka negatywna łączenia kar, należy zestawić ze sobą daty popełnionych czynów, za które orzeczono kary mające podlegać łączeniu oraz daty określające okres odbywania kary, o której mowa w art. 85 § 3 k.k.

Czyny przypisane skazanemu w ramach wyroków, niepodlegających, zdaniem Sądu Rejonowego, łączeniu, zostały popełnione odpowiednio: w dniu 29

czerwca 2017 r. i w dniu 13 września 2017 r. (czyny przypisane wyrokiem Sądu Rejonowego w Ł., sygn. akt IV K 732/17); w dniu 16 września 2017 r. (czyn przypisany wyrokiem Sądu Rejonowego w Ł., sygn. akt V K 998/17); w okresie od lipca do 6 września 2017 r. (czyn przypisany wyrokiem Sądu Rejonowego w Ł., sygn. akt III K 6/18); w okresie od czerwca do 3 grudnia 2017 r., w okresie od 11 do 12 listopada 2017 r., w dniu 12 listopada 2017 r., w dniu 1 września 2017 r., w okresie od 10 listopada do 3 grudnia 2017 r. (czyny przypisane wyrokiem Sądu Rejonowego w Z., sygn. akt II K 603/18).

Nie ulega zatem wątpliwości, że wymienionych wyżej czynów skazany dopuścił się już po wydaniu wyroku Sądu Rejonowego w Ł. z dnia 2 lutego 2017 r., sygn. akt IV K 996/16. Wbrew stanowisku Sądu Rejonowego nie jest to równoznaczne z popełnieniem ich w czasie odbywania orzeczonej wymienionym wyrokiem kary ograniczenia wolności.

W tej kwestii istotne jest, że o ile na gruncie przepisu art. 85 § 3 k.k. w wersji obowiązującej do 14 kwietnia 2016 r. węzłem jednej kary łącznej nie można było objąć kary wykonywanej w czasie popełnienia przestępstwa z karą za to przestępstwo orzeczoną, to w stanie prawnym obowiązującym w chwili orzekania przez Sąd Rejonowy węzłem takim nie można było objąć wyłącznie kary odbywanej w czasie popełnienia przestępstwa. Przepis art. 85 § 3 k.k. w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 11 marca 2016 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2016 r. poz. 437), stanowiący, że jeżeli po rozpoczęciu, a przed zakończeniem wykonywania kary lub kary łącznej sprawca popełnił przestępstwo, za które orzeczono karę tego samego rodzaju lub inną podlegającą łączeniu, orzeczona kara nie podlega łączeniu z karą odbywaną w czasie popełnienia czynu, jako względniejszy, znajdował zastosowanie również w sprawie skazanego.

Pod pojęciem „wykonywania kary” rozumieć należy jej faktyczne odbywanie, a nie jedynie powstanie formalnego obowiązku, wynikającego ze skierowania wyroku do wykonania. W odniesieniu do kary ograniczenia wolności kwestia ta była już przedmiotem wypowiedzi Sądu Najwyższego. Podkreślając, że na gruncie przepisu art. 85 § 3 k.k. pojęcie „odbywania kary” musi być rozumiane dosłownie, Sąd Najwyższy stwierdził, że przeszkoda określona w tym przepisie nie zaistnieje w

stosunku kary wprowadzonej do wykonania, jeżeli w chwili popełnienia kolejnego przestępstwa przez skazanego, nie jest ona przez niego odbywana (postanowienie z dnia 13 czerwca 2019 r., III KK 251/18).

W tej perspektywie początek odbywania kary ograniczenia wolności wyznaczany jest na podstawie kryterium, o którym mowa w art. 57a § 1 k.k.w. Zgodnie z jego brzmieniem: „Rozpoczęcie odbywania kary w formie określonej w art. 34 § 1a pkt 1 Kodeksu karnego następuje w dniu, w którym skazany przystąpił do wykonywania wskazanej pracy”.

W realiach przedmiotowej sprawy sytuacja taka nie miała miejsca, zaś skazany w ogóle nie rozpoczął wykonywania pracy. Jak wynika z akt sprawy Sądu Rejonowego w Ł., sygn. akt IV 996/16, mimo skierowania wydanego w niej wyroku do wykonania (zarządzenie z dnia 31 marca 2017 r.), wymierzona skazanemu kara 8 miesięcy ograniczenia wolności nie była wykonywana. Postanowieniem z dnia 9 maja 2018 r., sygn. IV 1 Ko 356/18, Sąd Rejonowy w Ł., na podstawie art. 15 § 2 k.k.w., zawiesił postępowanie wykonawcze w zakresie wykonywania kary ograniczenia wolności orzeczonej w sprawie o sygn. akt IV K 996/16, ze względu na wykonywanie przez skazanego kary pozbawienia wolności. Nie doszło zatem do rozpoczęcia odbywania tej kary w rozumieniu art. 85 § 3 k.k.

W konsekwencji, skoro skazany nie rozpoczął w ogóle odbywania kary ograniczenia wolności, to nie wystąpiła negatywna przesłanka połączenia kar, wymierzonych wyrokami wskazanymi w treści zarzutu kasacji.

Mając na względzie powyższe, zaskarżony wyrok łączny należało uchylić i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Ł., który orzekając w przedmiocie wydania wyroku łącznego uwzględni przedstawione wyżej zapatrywanie prawne Sądu Najwyższego.

Kierując się treścią art. 596 § 1 k.p.k. oraz uwzględniając aktualne dane dotyczące karalności skazanego, z których wynika, że ostatnim wydanym w stosunku do niego wyrokiem, mogącym podlegać łączeniu według zasad obowiązujących przez nowelizacją przepisów o karze łącznej dokonaną ustawą z dnia 19 czerwca 2020 r. o dopłatach do oprocentowania kredytów bankowych udzielanych przedsiębiorcom dotkniętym skutkami COVID-19 oraz o uproszczonym postępowaniu o zatwierdzenie układu w związku z wystąpieniem COVID-19 (Dz. U.

z 2020 r. poz. 1086) nie jest wyrok Sądu Rejonowego ani też wymieniony w zarzucie kasacji wyrok Sądu Rejonowego w Z., lecz wyrok Sądu Rejonowego w Ł. z dnia 27 marca 2019 r., sygn. akt VI K 121/19 (prawomocny z dnem 4 kwietnia 2019 r.), przyjąć trzeba, że ten ostatni Sąd jest właściwy do rozpoznania sprawy skazanego.